

## KURYER LITEWSKI.

w Wilnie we Szrodę dnia 3 Września v. s. 1830 Roku.

## WIADOMOŚCI KRAJOWE.

Sankt-Petersburg dnia 23 sierpnia

CESARZ JEGOMOŚĆ i cała Familia CESARSKA raczą porę terażniejszą przepędzać w *Carśkiem-Siele*, która teraz jest ożywiona równie, iak w dawniejszych latach. Przed nisiałkim czasem otworzony tam został Alexandrowski korpus kadecki, w którym uczą się młodzi kadeci, mający bydź potem w innych korpusach umieszczeni.

— Przez naywyższe dyplomata na zaświadczenie JEGO CESARSKIEJ WYSOKOŚCI CESARZEWICZA, pod dniem 6 sierpnia, mianowani są nayłaskawiey kawalerami orderu *ś. Anny 1szej klasy ozdobionego Cesarską Koroną*, jenerałowie porucznicy: naczelnik litewskiej dywizyi ułańskiej *Włoddek* i naczelnik 24tey dywizyi pieszey *Kiszkin 2gi*, a jenerał-maior, naczelnik artylleryi oddzielnego korpusu litewskiego, *Szuszerein*, mianowany kawalerem tegoż orderu 1szej klasy.

— Przez naywyższe dyplomata teyże daty mianowani nayłaskawiey kawalerami orderu *ś. Anny 1szej klasy ozdobionego Koroną Cesarską*, jenerał-maior, naczelnik 17tey dywizyi pieszey *Prygara*; orderu *ś. Anny 1szej klasy*: jenerał-maiorowie: dowódzca 2giey brygady 1szej dywizyi dragonów, *Kwitnicki 1szy*; dowódzca 1szej brygady 17tey dywizyi pieszey *Szirman 2gi*; dowódzca 2giey brygady 17tey dywizyi pieszey *Eysmont 1szy*; dowódzca 1szej brygady 1szej dywizyi dragonów, *Płochowo*; oraz leyb-medyk, rzeczywisty radca stanu *Alexander Krejton*.

— D. 20 jenerał-adjutant, Hrabia *Zakrewski*, powrócił do tuteyszej stolicy z *Helsingforsu*. (R. I.)

Sankt-Petersburg dnia 26 sierpnia.

Przez rozkaz dzienny pod 20 t. m., CESARZ JEGOMOŚĆ raczył mianować, liczącego się w kawalerii jenerała maiora *Głazenap 2go*, dowódzcą twierdzy *Orenburga*, na mieyscu półkownika liczącego się w Armii *Ciołkowskiego*, który sprawował te obowiązki, a teraz przeznaczony jest dla znaydowania się przy Woiennym Gubernatorze *Orenburskim*, jenerał-adjutancie Hrabu *Suchtelenie 2gim*.

— Przez rozkaz dzienny pod 22gim t. m. wydany w *Carśkiem-Siele*, CESARZ JEGOMOŚĆ raczył uczynić podniesienia i mianowania następnie: jenerał-maior artylleryi *Dietrichs 2gi* podniesiony jest na jenerała porucznika; a półkownik głównego sztabu *Hasfort* do rangi jenerała maiora, z pozostaniem przy głównym sztabie i zachowując obowiązki naczelnika sztabu 4go korpusu piechoty; jenerał-maior *Obruczew 2gi*, ze sztabu głównego, jenerał deżurny byłey 2giey Armii, mianowany jest naczelnikiem 3ciey dywizyi pieszey.

— Przez naywyższe dyplomata pod dniem 2 t. m., wydane w *Helsingfors*, CESARZ JEGOMOŚĆ raczył udarować znakami orderu *ś. Anny 1szej klasy, ozdobionemi Koroną Cesarską*, jenerał-porucznika *Steven Steinheila*, naczelnika 23ciey dywizyi pieszey woysk fińlandzkich i rzeczywistego radcę stanu, *Lado*, członka Senatu *Finlandzkiego*.

— CESARZ JEGOMOŚĆ rozkazał ustanowić wiece-konsulat rossyyski w *Królewcu*; mieysce to zostało przeznaczone *P. Ritterowi*, podskarbiemu i tłumaczowi kollegium admiralicyi i handlu w *Królewcu*.

— Przez ukaz pod dniem 19 lipca, wydany do Nayświętszego Synodu, CESARZ JEGOMOŚĆ raczył rozkazać uczynić rozporządzenia, względem zabronienia kapłanom, błogosławić śluby małżeńskie w zdarzeniu, jeżeliby młodzian nie miał lat 18tu, a panna 16tu.

— Podług ogłoszenia, wydanego przez komitet, ustanowiony do kierowania budową monumentu, mającego się wznosić z zapisow ofiar dobrowolnych, na polu *Kulikowém*, zupełność funduszow na ten ślachtetny cel przeznaczonych, umieszczonych na lombardach petersburskim i moskiewskim i na banku państwa pożyczkowym, wynosi, licząc w to i procenta, sumę 454,708 rubli 22 $\frac{1}{2}$  kop. (J.d.S.P.)

— Rządzący Senat pod dniem 18 t. m. przez 1szy Departament, ogłosił czteromiesięczny termin na zapisanie się do któregokolwiek miasta tym z żydów zagranicznych, którzy przed 1824 rokiem wykonali przysięgę na poddaństwo Rossyi.

— Przez ukaz pod 19 t. m. cyrulicy (wewnętrzney straży obowiązani są golić głowy aresztantom. (G.S.)

— Odbywające się w tuteyszej akademii sztuk pięknych naprawy i odnowienia niektórych sal, przeszkodzą otwarciu wystawy w ogłoszonym terminie. Z tego powodu zakres, do którego płody sztuk pięknych mają być od artystów przyymowane, zostało przedłużony do 10 września b. r. o dniu zaś otwarcia wystawy, publiczność wiadomiona będzie, w swoim czasie.

— W dodatku do Gazet Pet. N. 202 czytamy, iż tłumacz poematu *J. J. Dmitriyewa Jermak czyli zawoiowana Syberya*, *P. Bogusław Reutt*, za złożony exemplarz tego przekładu, miał szczęście otrzymać od *N. PANA*, przez pośrednictwo *Xięcia Ministra Dworu*, kosztowny pierścion brylantowy.

— Liczne tu w stolicy zakłady, przygotowujące młodzież do rozmaitych gałęzi służby publiczney, a zwłaszcza do woyskowej, są zapewne ważnym przedmiotem dla odległych mieszkańców prowincyi, troskliwych o przyszłość swoich dzieci. Spodziewamy się więc zrobić przysługę naszym czytelnikom ogłaszając podpisane przez *W. Mistrza Artylleryi i Naczelnego Dowódzcę Gwardyi J. C. M. W. Xięcia MICHAŁA* i świeżo podane do publiczney wiadomości: *Prawidła wewnętrznegu układu tuteyszej szkoły podchorążych i podoficerów gwardyi*.

*Warunki przyjęcia*. Szkoła podchorążych i podoficerów gwardyi nie ma przeznaczenia opatrywać szlachty, chcącey służyć w gwardyi, w naukę początkową, lecz raczy zastosować do teoryi nauk wojskowych wiadomości nabyte przez młodzież przed iey wyjściem do szkoły, i co więkksza udoskonalić ją w tychże naukach: stosownie więc do tego celu i do prawideł przy założeniu tey szkoły przez *N. PANA* wskazanych; młodzi, chcący być do niey przyjętymi, powinni umieć: z matematyki. 1) Arytmetykę od iey początkow aż do reguły trzech. 2) Algebrę, aż do wynoszenia do 3 potęgi i wyciągania pierwiastkow, do rozwiązywania zrównań 2 stopnia, do teoryi proporcji i progressyi. 3) Geometrię, licząc w to longimetryę, planimetryę i stereometrię. Z Historji 1) dzieie święte: stary Testament. 2) Dzieie powszechnie a) dzieie ludów starożytnych: Assyrów, Medów i t. p. a zwłaszcza Greków i Rzy-

mian; b) dzieje średnich wieków (z wiadomością szczegółową epok i daty każdego ważniejszego wypadku), znajomość chronologiczną i synchroniczną zdarzeń w ogólności, przechodu ludów, początku islamizmu, zdobyczy Arabów, państwa wschodniego, główne rysy systematu lennego; walki władzy świeckiej z duchowną, wojen krzyżowych i t. p. c) dzieje nowożytne: ich epoki główne, podział na okresy, cechy każdego okresu, odkrycia żeglarzy i wpływ ich na Europę; reformacja; wojny religijne w XVI i XVII wiekach; wojny sukcesyjne, główne wypadki ostatniego wieku aż do naszych czasów. d) Dzieje Rosyi od Ruryka, aż do naszych czasów, iak najwięcej szczegółowo, z krótkim przypomnieniem epok najznakomitszych i spólcześnie w Europie wypadków. Z ieografii 1) ieografią starożytną i średnich wieków w ogólności; 2) ieografią nowożytną w szczególności, zwłaszcza rossyjską, licząc w to podział państw, nomenklaturę ich prowincy, rzek głównych, miast, i w ogóle wszystko, co się ściąga do znajomości pięciu części świata. Z ięzyka rossyjskiego: znajomość zupełną i gruntowną grammatyki, zasady grammatycznego rozbioru, pisanie, tłumaczenie i opowiadanie w zadanych przedmiotach. Z ięzyka francuzkiego lub niemieckiego: znajomość grammatyki, tłumaczenie poprawne z rossyjskiego i rozbiór grammatyczny. Największa liczba kresek potrzebnych, aby zostać przyjętym do szkoły jest 80, najmniejsza 70. Roczny examen zaczyna się od 1 stycznia i trwa do 15 marca, aby przyjęcie nowo przybyłych odbyło się na początku nowego kursu, to jest: zaraz po Wielkieynocy. Kreski potrzebne do przyjęcia tak są podzielone:

Arytmetyka	10	Historia i ieografia	
Algebra	10	Rosyjska	10.
Jeometria	10	Literatura rossyjska	10.
Historia powsz.	10	Literatura francuzka	
Jeograf. powsz.	10	lub niemiecka	10.
		Ogół	80.

Po odbyciu examinu kandydaci pomieszczeni zostaną w spisie stosownie do starszeństwa otrzymanych kresek. Po zamknięciu examinu, to jest 15 marca, kandydaci wchodzi do szkoły dla zajęcia miejsc wakujących stosownie do starszeństwa kresek: a ci którzy dla braku miejsc nie weyda, mają prawo ponowić ubieganie się w roku następującym, poddając się na nowo pod przepisany iak wyżej examen. Podług rozkazu N. CESARZA, aby być przyjętym, trzeba mieć lat 17 skończonych. Nadto złożyć zwyczajne świadectwa o szlachectwie, o latach i t. p.

— Przedmowa do dzieła pod tytułem (Государственная торговля 1829 года въ разныхъ ея видахъ), o którym w 30 N. Tygodnika czytelnikom naszym donieśliśmy, zawiera następne ogólne o handlu Rossyjskim w r. 1829 wiadomości:

Wywieziono z Rosyi towarów do Państw zagranicznych, Królestwa Polskiego, Finlandyi i Bessarabii, podług tax w ogóle na 228,735,444 r. wybrano zaś cła z towarów zagranicznych od ceny 216,235,869 r. a zatem wywieziono więcej niż przywieziono o 12,499,575 r. — Złota i srebra w sztabach i pieniądzech przywiezionego zza granicy, po wytrąceniu wywiezionej ilości tych kruszców pozostało w Rosyi na 33,809,592 r. — Archangielsk i Ryga były głównymi punktami, przez które rossyjskie towary były wywożone; z Archangielskiego wywieziono na 13,640,387 r. z Ryzkiego na 38,688,257 r. — Główniejsze wywozowe towary były następnie: zboża przez wszystkie komory, wywieziono 2,614,078 czetw. wartości na 34,000,000 r. Wywóz toiu powiększył się nad wszelkie spodziewanie do 4,500,000 pud. na 39,870,000 r. Lnu i siemienia lnianego wywieziono prawie taką samą ilość iak w roku przeszłym. Miedzi i żelaza wywieziono na 13,691,000 r. więcej aniżeli w 1828 roku o 5,492,000 r.

Największy przywóz zagranicznych towarów do europejskiej granicy odbywał się przez komory celne: Petersburgską na 131,460,969 r. . . . . 10,225,000 r.

i Radziwiłłowską 9,136,005 r. . . . . 3,660,000 r.

Widoczne są pożytki, wypływające z rozszerzenia praw służących tej ostatniej komorze. Przywóz towarów do komory Moskiewskiej także się powiększa od roku do roku. W 1829 r. wybrano tam cła od towarów wartujących 4,409,833 r. o 565,000 r. więcej aniżeli w 1828 r. Nadto przywóz towarów powiększył się w Rydze, Arensburgu, Libawie, Jurborgu i Brześciu. Z powodu wojny z Turcyą handel na Czarném morzu nie był czynny, lecz po zawarciu pokoju zaraz się rozpoczął ruch w południowych portach, tak że od połowy września weszło 285 okrętów i wywieziono do 375,000 czetw. pszenicy i innego zboża pomimo wczesnej zimy i grassujących w tamtych stronach chorób. Wojna też zawadzała w tym roku handlowi na Dnieprowej linii.

Azyatycki handel na Kaspijskim morzu wzmógł się znacznie; z Astrachania wyślano towarów na 4,422,340 r. o 1,486,000 r. więcej aniżeli w 1828 roku i przywieziono na 3,337,900 r. więcej niż w 1828 r. o 1,768,000 rubli. Samego żelaza wywieziono z tamtąd 258,000 pudów, o 102,000 pud. więcej, aniżeli w 1828 roku.

Handel w Kiachcie także się podniósł; nadmierna wymiana niskich gatunków herbaty, powodowała kupców do postanowienia oddzielnego aktu, przez któryby ich korzyści lepiej zastrzeżonemi zostały. Godna jest uwagi, że wymiana rossyjskich wyrobów z Chińczykami corocznie się powiększa, i tak wymieniono:

	Rosyjskiego sukna.	Welweretu.
W 1827 roku . . .	134,706 arszyn.	17,658 arszyn.
— 1828 — . . .	228,418 — —	46,426 — —
— 1829 — . . .	297,743 — —	56,557 — —

Chociaż cholera morbus na Orenburskiej linii utrudniała handel, iednakże wywóz towarów nie zmniejszył się w porównaniu do lat przednich. Sądząc w ogólności, Azyatycki handel stopniami wzrasta, wyroby bawełniane Rossyjskie iak się dostają do Bucharyi, Turkestanu i innych mieysc; przywóz zaś chińskiego srebra w jambach do Semipalantyska i Buchtarmy także jest znaczny; w 1829 r. przywieziono tych jambów na 704,000 rubli. (d. c. p.)

— Po dzień 22 sierpnia do portu kronsztadckiego weszło 1059, wyszło po dzień 17 t. m. 884 okrętów. Do ryzkiego po dzień 16 sierpnia weszło 805, wyszło zaś po dzień 7 sierpnia 685. Do odeskiego po 20 lipca weszło 446, a po 31 wyszło 539 — Do archangielskiego po 1 sierpnia weszło 472 okręty, z których 435 z balastem, wyszło zaś 333. Nigdy nie przybywało tyle statków do tego ostatniego portu.

— Jarmark Niżegorodzki zaczął się w tym roku bardzo późno, część żelaza, skór i potażu, przedano korzystnie. Herbaty licząc w to herbatę w bryłach (кирпичный), przywieziono 27,500 skrzyń, które 5 sierpnia prawie wszystkie były rozprzedane; z razu żądano od 115 do 118 r. za skrzynię herbaty w bryłach, teraz dają po 150 r. Biorąc średnią proporcją w tym roku, cena herbaty sypkiej jest o 85 r. a herbaty w bryłach o 39 r. wyższa, aniżeli w przeszłym.

— Jako dowód rozszerzenia w Rosyi ducha spółek handlowych, przywodzi *Telegraf Moskiewski* (1830 N. 13) projekt kompanii, zajmującej teraz Moskiewskich kupców. Chcą oni utworzyć kompanię okrętowej żeglugi po Kaspijskim morzu. Wiadomo, że termin Gruzyskiego tranzytu wkrótce się kończy i zapewna nadal nie będzie przedłużony. Dla Rossyan otwierają się nowe, obszerne mieysca odbytu pędów w Gruzji, Persyi i całej Azji. Anapa, Poti, wszystko teraz jest Rossyjskie! Dość jest wziąć na uwagę, że teraz tranzytem przewozi się co rok do Gruzji zza granicy, około 600 pudów iedwabnych, na 3 miliony bawełnianych wyrobów, na 2 miliony wełnianych tkan i sukien, na kilkakroć sto tysięcy skór, fajansu, szkła i kruszcowych towarów: cukru nawet rafinowanego przechodzi około 4500 pudów. „Patrzcie, mówi dalej Moskiewski *Telegraf*”, iak cudzoziemcy obawiają się przerwy gruzyskiego

ranzytu i co o nim piszą w angielskich dziennikach. Kiedy nie będzie tranzytu, kompania kapijska da wielkie pomocy handlowi z Gruzją, bo przebywszy grzbiet Kaukazu, do Gruzji i Persyi morzem dostarczać będzie towarów. Czytatem projekt kompanii dobrze obmyślony i wyrachowany: chcących przystąpić do spółki jest już wielu i pieniądze gotowe.

z *Libawy*. Według tegorocznego sprawozdania tutejszej kassy oszczędności, posiadającej sumę 57,549 r. sr. koszta iey zarządu od 12 czerwca 1829 r. do 1830 wynosily dwadzieścia siedm r. sr. trzy kopieyki. (T. P.)

Rostow nad Donem 31 lipca.

Wczora, Jenerał - Marszałek Polny Hrabia Paskiewicz-Erywański, udając się z Petersburga do Tyflisu, przez miasto nasze przejeżdżał. (W. O.)

#### KRÓLEWSTWO POLSKIE.

Warszawa dnia 9 września.

NAYJAŚNIEYSZY CESARZ i KRÓL Jmć Postanowieniem z dnia 2 (14) sierpnia r. b. w *Helsingfors* wydaném, mianować raczył kawalerami orderu Królewskiego s. Stanisława klasy 1szej: JPP. Barona *Klinkofström*, Landshewdinga, członek Senatu Wielkiego Xięstwa Finlandzkiego; *Klih*, Landshewdinga Gubernii Nuland-Tawesthusskiej, i *Schernskante*, Landshewdinga Gubernii Ulca-borg-Kaianskiej w témże Xięstwie.

Postanowieniem z dnia 12 (24) sierpnia mianowani zostali kawalerami tegoż orderu: klasy 3ciej, JPP. *Jeziński* 7mej klasy, *Ryzow* 8mej klasy, główni dozorczy magazynów, *Połubiński* 6tej klasy, *Wyszniakow* 7mej klasy, dozorczy magazynów, *Łaszewicz* Płatnik. Klasy 4tej, JPP. *Herman* 7mej klasy, kommissyoner, *Gawryłow* 7mej klasy, *Kossowski* i *Jankowski* 9tej klasy urzędnicy.

— Dnia 5 b. m. w Warszawskim Instytucie wód mineralnych sztucznych zakończono te-goletnią kuracyą. Osób w tym użytecznym Instytucie tego lata szukało polepszenia zdrowia 420 tak mieszkańców *Warszawy*, iako też przybyłych z różnych mieysc Królestwa Polskiego, a nawet zza granicy. Że te wody są skuteczne, dowodzi niezminiejsząca się liczba niemi się leczących.

— W domu przytułku i pracy, 40 kobiet wziętych, iako włóczące się, pracują teraz przędząc len i bawełnę.

— Tom pierwszy *Kursu Literatury Dramatycznej A. W. Szlegla*, w przekładzie Polskim *Er. Komarnickiego*, od niejakiego czasu jest już pod prassą. Tenże tłumacz niedługo poda do druku porównanie *Fedry Rasyna* z *Fedrą Euripidesa*; rozprawę *Augusta Wilh. Szlegla*, w języku francuzkim r. 1807 napisaną w *Paryżu*. (G. W.)

— Nowo wynaleziona lampa gospodarska jest to mała blaszana maszyna, do której dodają się knoty na cały rok. Tey lampy nigdy nie trzeba czyścić, a za 10 groszy oleju wystarczy na cały tydzień. Nabydź iey można w hotelu lipskim przy ulicy Bielańskiej u wynalazcy P. Szwagerlina za cenę bardzo małą.

— W wojewódz. Krakowskiém, gminie i wsi Stawicach w końcu roku zeszłego włościanka tamtejsza karczmarczykowa porodziła dziecię w kształcie naturalnym, niensleżące iednak do rodzaju męskiego ani żeńskiego, teraz zaś po iego śmierci do gabinetu anatomicznego tutejszego uniwersytetu przeznaczoném zostało. (K. W.)

#### PRUSSY.

Berlin dnia 23 sierpnia.

Jego Królewska Wysokość Xiążę *Albrecht*, wyjechał stąd do *Hagi*.

— Z *St. Petersburga* przybyli Cesarsko Rosyjscy: jenerał kawalerji jenerał adjutant Xiążę (W. S.) *Trubecki*, oraz Poseł nadzwyczajny i minister pełnomocny przy dworze Królewsko-Sycylijskim, Hrabia *Stackelberg*; ostatni wyjechał w dalszą podróż do *Neapolu*, a Xiążę *Trubecki* przez *Bruzellę* do *Londynu*. (G. S. P.)

#### FRANCYA.

Paryż dnia 23 sierpnia.

(Journal de St. Petersburg.)

Birża paryzka. Pięć od sta, 102 f. 40; trzy od sta, 75 fr. 65; Akcyje bankowe, 1790 fr.; pożyczka królewsko-hiszpańska, 50 fr.; pożyczka haytańska, 400 fr.

— Na posiedzeniu izby deputowanych d. 19 minister skarbu wniósł projekt do prawa względem ukończenia rachunków z przychodów i wydatków 1828 i 1829 roku, i oświadczył, że w okolicznościach obecnych, nie może ieszcze przedstawić budżetu na rok 1831.

— Rozrządzenie królewskie z dnia 17 sierpnia przepisuje kształt monety:

Złota i srebrna moneta będzie bita z wizerunkiem królewskim i będzie miała napis w tych słowach: *Ludwik Filip I, Król Francuzów*. Na stronie odwrotnej będzie wieniec z gałązek oliwnej i laurowej, w środku wienca będzie napisana wartość sztuki i rok wybicia. Na obrączce sztuk 40tofrankowych, 20tofr. i 5fr. napis: *Bóg opiekuje się Francją*.

— Przez inne postanowienie teyże daty, przepisane jest utworzenie dwóch regimentów piechoty liniowej, które będą miały stopień po regimentach już będących, pod Nrsmi 65 i 66; każdy z tych regimentów będzie miał 87 oficerów i 1765 podoficerów i żołnierzy.

— Przez postanowienie z dnia 16 sierpnia, baron *Volland*, intendent inwalidów, mianowany jest intendentem naczelnym wojska afrykańskiego; za powrotem, obeymie urząd dotąd sprawowany, a przez czas nieobecności zastąpi go baron *Bondurand*, intendent wojskowy, zostający w odstawce.

— Dwoma postanowieniami ministra spraw wewnętrznych mianowane są dwie kommisye, mające polecenie przygotować projekta do prawa, względem ogólnej organizacyi gwardyji narodowych królestwa i względem modyfikacyi w prawach o wyborze deputowanych. Xiążę *Choiseul* mianowany jest prezydentem pierwszej z tych kommisji; członkami iey są: P. *Benjamin Constant*, deputowany; hrabia *Argout*, par Francyi; ienerałowie *Dumas* i *Pajol*; P. *Lanjuinais*, par Francyi; *Allent*, radca stanu; i *Gabryel Delessert*; P. *Joubert*, jest sekretarzem. Drugiej kommisji prezesem P. *Benjamin Constant*; członkami są deputowani: *Sade*, *Rambuteau*, *Tracy*, *Augustyn Perrier*, *Barante* par Francyi, P. *Thiers*; P. *Benjamin Dejean* mianowany sekretarzem tey kommisji.

— Jenerał-porucznik, hr. *Ornano*, mianowany jest dowódcą 4tej dywizyi wojskowej, na mieyscu ienerał-porucznika *Piotra Boyer*, wezwanego na dowództwo iednej z dywizyi wojska afrykańskiego.

— P. *Chateaubriand*, wziął uwolnienie od urzędu ministra stanu i rzekł się pensyi 12,000 fr., pobieranych przezeń, iako para Francyi.

#### ANGLIA.

Londyn dnia 6 sierpnia.

Cło od pszenicy w tym tygodniu zostało znowu zniżone o 3 szyl. na kwarter; spodziewają się że ieszcze bardziej spadnie. Za gdańską w składach płacą od 62 do 66 szyl. — Cło od owsa, żyta i grochu także zostało zniżone — Łoy petersburski na świece przedaie się po 36 szyl. 3 pensy. Za czystą petersburską pienkę płacą po 39 funt. szter. 10 szyl. a za len 12tołówkowy po 44 funt. szter. (T. P.)

— Dnia 27 —

Wczoray zaszczytli Królestwo Ichmość obecnością swoją wyscigi konne w *Ascot*.

Odebrane tu gazety i listy z *Valparaiso* pod d. 11 maja, donoszą, iż przy *Licay*, w stronie południowej *St. Jago*, stoczona została krwawa bitwa z zupełną porażką Jenerara *Freire*, tak dalece, iż ledwo z niedobitkami mógł się schronić w góry.

Na zgromadzeniu tajnej rady postanowiono odroczyć Parlament do dnia 26 października,

w którym to czasie ma się zebrać dla ułatwienia ważnych interesów krajowych.

Podpułkownik *Baker* popłynął przed kilku dniami do *Ankony*, z kąd udał się do Grecyi, iako Kommissarz Angielski do uregulowania nowych granic tamecznego kraiu.

W rocznicę urodzin Monarchy naszego danu w zamku Windsorskim obiad dla 3,000 ubogich; siedzieli oni przy 66 stołach.

Z prywatney kapeli zmarłego Króla; zatrzymał Monarcha 4 muzykusów.

Listy z *Caracas* pod dniem 28 czerwca donoszą, iż ienerałowie *Ximenez* i *Carvojal* zostali z rozkazu Jenerała *Paez* rozstrzelani, a Jenerała *Portecarrero* na śmierć skazano. Jenerał *Marino* uwiadomił Prezydenta *Mosquera*, iż Wenezuela chce się połączyć z Kolumbią, ieśliby *Bolivar* ochciał się oddać. Z rozkazu Jenerała *Obando* miano dnia 2 czerwca zamordować Jenerała *Sucre* o kilka mil od *Pasto*. Podobnież miano pozbawić życia Jeneratów *Silva* i *Urdaneta*, iadących do Wenezueli. Gruba zasłona pokrywa interessa Kolumbijskie. Zdaie się, iż *Bolivar* pozostanie w kraiu, i będzie znowu na czele rządu.

Dzisiejsza gazeta *Times* pisze: „Dowiadujemy się z dobrego źródła, iż postano rządowi portugalskiemu wezwanie, aby oddał nieprawnie zatrzymane okręty angielskie. Jeżeliby temu wezwaniu w przeciągu 3 dni zadosyć nie uczynił, w tym razie ma bydź użyta siła, tak dla odebrania owych okrętów, iako też wzięcia eskadry, która ie zatrzymuje.”

Według ostatnich doniesień z *Terceiry*, eskadra blokująca tę wyspę składa się tylko z korwety i 2 brygow, które, iak na giełdzie tutejszey mniemają, mogą iuż w tey chwili bydź w mocy Anglików, ieżeli *Don Miguel* nie zezwolił na wydanie zabranych okrętów naszych.

Admirał *Heyden* popłynął dnia 31 z. m. na okręcie liniowym *Włodzimierz* z *Malty* na morze Baltyckie. Tegoż dnia wypłynął z tamecznego portu Admirał *Malcolm* na okręcie *Britannia*. Dnia 16 z. m. burza, iakiey najstarsi ludzie nie pamiętają, zrzędziła ogromną szkodę na wyspie *Malcie*. Okręty liniowe *Melville* i *Gloucester* zostały znacznie uszkodzone. (G. W.)

#### AUSTRYA.

*Wiedeń dnia 28 sierpnia.*

Król Bawarski ma przybyć do Wiednia i znajdować się w *Presburgu* na koronacyi. (K. W.)

#### NIEMCY.

*Cöthen d. 25 sierpnia.*

J. K. W. Xiąę panujący *Cöthen*, umarł d. 25 sierpnia, o pół do pierwszey z południa, po ośmiodniowej chorobie, z gorączki nerwowej. Narodził się on d. 25 czerwca 1769, a zatym miał wieku 61 lat. Podług praw domu xiąęcego, panowanie przechodzi na J. K. W. Xięcia panującego *Henryka Anhalt-Cöthen-Pless*. (J. d. S. P.)

*Kassel d. 19 sierpnia.*

Dyrektor poczty i burmistrz tutejszy, donieśli dzisia mieszkańcom, iż świeżo odebrali z *Karlsbada* wiadomość urzędową, o polepszającym się statecznie stanie zdrowia elektora. Gorączka ustąpiła, lekarstwa sprawiły skutek pożądany, i J. K. W. będzie mógł wkrótce powrócić do wiernych swoich poddanych. (J. d. S. P.)

#### HISZPANIA.

*Madryt dnia 11 sierpnia.*

W skutek postanowienia królewskiego mianowano Kommissyą złożoną z 6 osób, którey polecono, aby Radzie ministrów udzieliła potrzebnego światła, względem powszechnego ducha i panującey w Hiszpanii polityczney opinii. Wspomniane 6 osób są: jenerał Feldmarszałek *Castanos*; Arcybiskup z *Toledo*; jenerał porucznik *Negras* (*Margrabia de la Reunion de nueva Espan-*

*na*); radca rady kastylijskiej *P. Puig*; radca kastylijski *P. Marin*, i były minister sprawiedliwości *P. Garcia de la Torre*.

— Dnia 16 —

Jeneralny kapitan prowincyi Galicyi zalecił przyprowadzić niezwłocznie twierdzę *Koronę* do obronnego stanu. (G. W.)

#### PORTUGALIA.

*Lizbona dnia 11 sierpnia.*

Infant włożył odpowiedzialność na Pana *de Souza Tavares*, naczelnego intendenta policyi, za utrzymanie publiczney spokojności w *Lizbonie*, a Panu *Mackenzie*, ienerałowemu konsulowi angielskiemu, odmówił żądanego zwrotu zabranych okrętów angielskich. Przez wspaniałość tylko chciał oddać okręt *St. Helena*, na czém konsul nie mógł przestać i użalał się na złe obojęcie się z Panem *Philipps*, wice-konsem. (G. W.)

#### NIDERLANDY.

*Haga d. 16 sierpnia.*

O uroczystościach, przeznaczonych na zaślubiny Ich Królewskich Wysokości, Xiężniczki *Maryanny*, z Xiąęciem Albrechtem Pruskim, piszą, co następuje: D. 14 września odprawi się obrzęd ślubu; d. 15 wieczorem zjazd u dworu; 16go obiad u Jego Królewskiej Wysokości Xiąęcia Orańskiego, i wieczorem widowisko na teatrze niderlandzkim; 17go obchod narodowy, i wielki bal u dworu; 18go obiad u Jego Królewskiej Wysokości Xiąęcia *Fryderyka*, i widowisko na teatrze francuzkim; 19go uroczysta processya kościelna, i wielki obiad u dworu. Familia królewska wyjedzie potym na nieiaki czas do *Amsterdamu*. (G. S. P.)

#### WIADOMOŚCI ROZMAITE.

*Choroba Surumpi*. Odbicie promieni słońca od śniegu sprawia w *Peru* chorobę oczu, którą *Perusanie surumpi* nazywają, a która staie się przyczyną nieznośnych bolow i sprowadza ślepotę. Powstaie naprzód zapalenie w źrenicy oka, oraz kłuiący i świdrujący ból, iak gdyby nas kto w oko kiół szpilkami. Tylko przez obłożenie śniegiem ból ten zmniejszyć można; skoro jednak śnieg stopnieje, boleści z całą swą mocą powracają. Oprócz 20 ludzi i przewodników, cała dywizya Jenerała *Kordowa*, w marszu z *Kusho* do *Puno*, o 3 mile od wszelkiego zamieszkania ludzkiego oddalona, uderzona została ślepotą. Przewodnicy pośpieszyli do najbliższej wioski i sprowadzili z sobą 100 *Indyan*, którzy mieli prowadzić żołnierzy. Wielu z tych z boleści do szaleństwa prawie przechodząc, wystąpiło z szeregów i nim ieszcze nadeszli przewodnicy, śmierć między skałami znalazło. W ciągu nadzwyczajnie utrudniającego pochodu po niebezpieczney drodze pomiędzy skałami, wielu nieszczęśliwych w przepaści pospadało i nigdy iuż o nich nie słyszao. *Surumpi* trwa zwykle przez 3 dni tylko. Z 3,000 ludzi utracił jenerał *Kordowa* przeszło 100; a największy ucierpiał pułk wołyżerów, który lądem z *Karakas* kilka set mil uszedł.

— *Ludwik Betowen*, sławny kompozytor muzyczny, będąc ieszcze chłopem, fantazyował po całych dniach i nocach na fortepianie, a ieszcze więcej i z większym zapałem na skrzypcach, a gdy się zapalił grając, musiała go matka przynaglać, aby poszedł iesć. Razu iednego weszła matka do iego izdebki i zastała go stojącego na środku i grającego na skrzypcach, w teyże chwili z przestraschem postrzegła ogromnego paiaka, który nad skrzypce na swojej unosil się paięczynie; matka czy przelekciona, czyli przez obrzydzenie rzuciła paiaka na ziemię i zdeptała. *Betowen* z natury choleryczny rzucił skrzypce o podłogę, potłukł ie w naydrobniejsze części i odtąd nigdy iuż nie wziął w rękę tego instrumentu. Paiak ten był iedynym słuchaczem w iegu samotności. (Kur. W.)

Pozwolono drukować. Z polecenia JW. Litewskiego Wojennego Gubernatora. Andrzej Bucharński Rzeczywisty Radca Stanu i Kawaler.

w Drukarni Redakcyi.

DODATEK